

Warszawa, dnia 23 września 2009 r.

ANALIZA

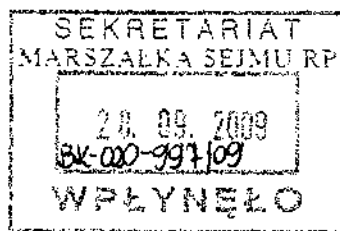
SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

VI kadencja

Komisja Nadzwyczajna

„Przyjazne Państwo” do spraw związanych
z ograniczaniem biurokracji

NPP-020-120-2009

SEJMU
KANCELARIA

Biuro Marszałka Sejmu
ul. Senacka 10, 00-925 Warszawa

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Nadzwyczajna „Przyjazne Państwo” do spraw związanych z ograniczaniem biurokracji wnosi projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym.

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona poseł Hanna Zdanowska.

Przewodniczący Komisji

Mirosław Sekuła
(Mirosław Sekuła)

USTAWA

z dnia2009 r.

o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Uczelnia stwarza warunki do pełnego udziału osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach wynikających z zadań wymienionych w ust. 1.”;

2) w art. 94 w ust. 1 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) zadania wynikające z realizacji art. 13 ust. 1a.”;

3) po art. 164 dodaje się art. 164a w brzmieniu:

„Art. 164a. Zajęcia dydaktyczne oraz egzaminy i zaliczenia powinny być przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości studentów niepełnosprawnych.”;

4) w art. 169 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Egzaminy wstępne, o których mowa w ust. 3 i 4, powinny być przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości niepełnosprawnych kandydatów na studia.”;

5) w art. 195 ust. 3 nadać brzmienie:

„3. Przepisy art. 164 i art. 164a stosuje się odpowiednio do studiów doktoranckich i doktorantów.”.

Art. 2. Przepisy art. 13 ust. 1a, art. 94 ust. 1 pkt 11, art. 164a i art. 169 ust. 4a ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się po raz pierwszy w roku akademickim 2009/2010.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 80, poz. 542, Nr 120, poz. 818, Nr 176, poz. 1238 i 1240 i Nr 180, poz. 1280 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416

UZASADNIENIE

1. Cel ustawy

Celem projektu ustawy jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków, które gwarantowałyby równe szanse w dostępie do szkolnictwa wyższego i zdobycia wyższego wykształcenia. Dane statystyczne potwierdzają, że znacząco mniejszy odsetek osób niepełnosprawnych niż osób sprawnych posiada wykształcenie wyższe. Z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzanego przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że jedynie 6,5% osób niepełnosprawnych posiada wyższe wykształcenie, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla osób sprawnych wynosi 16,7% (dane za III kwartał 2008 r.). Ponadto, z danych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wynika, że w przypadku osób niepełnosprawnych w odpowiedniej grupie wiekowej udział osób studiujących jest o około połowę niższy w przypadku osób sprawnych.

2. Przedstawienie stanu obecnego

W obecnym stanie prawnym, w ustawie - Prawo o szkolnictwie wyższym brak jest jakichkolwiek przepisów materialnych dotyczących kwestii dostosowania procesu rekrutacyjnego, dydaktycznego, zdawania egzaminów itp. do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych. Prawo osób niepełnosprawnych do edukacji nie jest respektowane ani formalnie, ani w praktyce. Liczne badania (między innymi „Niewidomi i słabowidzący studenci uczelni wyższych w roku akademickim 2005/2006” i „Dostępność polskich wyższych uczelni dla osób niepełnosprawnych” Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego) potwierdzają łamanie tego prawa przez zniechęcanie do kandydowania, uniemożliwienie przystąpienia do egzaminów, wymaganie składania egzaminów w formie wyłącznie pisemnej (odręcznej) lub wyłącznie ustnej, prowadzenie zajęć w sposób niedostępny, brak dostępności materiałów dydaktycznych, zbiorów bibliotecznych, infrastruktury itp. Sama okoliczność odejścia od egzaminów wstępnych na rzecz respektowania wyników egzaminów dojrzałości (czyli usunięcie jednego etapu w relacjach kandydatów / studentów z uczelnią) spowodowała znaczące zwiększenie liczby studentów niepełnosprawnych.

Obecnie szansa na to, że kandydaci, studenci i doktoranci nie będą dyskryminowani ze względu na swoją niepełnosprawność, zależy wyłącznie od dobrej woli, wiedzy, wrażliwości i życzliwości pracowników uczelni. Przy braku tych cech i niedostatku regulacji prawo do edukacji nie jest realizowane.

Jedynie przepisy na gruncie prawa polskiego dotyczące prawa osób niepełnosprawnych do edukacji na poziomie wyższym znajdują się w ustawie zasadniczej, a mianowicie w art. 70

ust. 1 zdaniu 1 („Każdy ma prawo do nauki”) i art. 32 dotyczącym równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji.

3. Różnice między dotychczasowym a przewidywanym stanem prawnym

Rozwiązanie proponowane w dodawanym w art. 13 ust. 1a wprowadza dyrektywę, zgodnie z którą uczelnia, wykonując swoje ustawowe zadania, o których mowa w art. 13 ust. 1, jest obowiązana stwarzać odpowiednie warunki dla równego dostępu dla osób niepełnosprawnych.

Propozycja dotycząca nadania nowego brzmienia art. 94 ust. 1 pkt 11 ustawy polega na innym zdefiniowaniu przedmiotu przekazywanej uczelniom dotacji z budżetu państwa na zadania dotyczące osób niepełnosprawnych przez odniesienie się do art. 13 ust. 1a. Takie zdefiniowanie pozwoli uniknąć istniejących obecnie wątpliwości co do sposobu wydatkowania tej dotacji.

Dodawany art. 164a proponuje rozwiązanie polegające na zobowiązaniu uczelni do tego, by zajęcia dydaktyczne oraz egzaminy i zaliczenia były przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości studentów niepełnosprawnych. Analogiczne rozwiązanie proponowane jest w art. 195 ust. 3 w odniesieniu do doktorantów niepełnosprawnych.

Z kolei dodawany w art. 169 ust. 4a proponuje, aby egzaminy wstępne na uczelni były przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości niepełnosprawnych kandydatów na studia.

4. Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Należy zakładać, że wejście w życie niniejszej nowelizacji ustawy spowoduje pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne. Przede wszystkim zapewni osobom niepełnosprawnym, tak kandydatom na studentów, jak i studentom oraz doktorantom dostęp do edukacji na uczelniach wyższych.

Dostosowanie uczelni do potrzeb osób niepełnosprawnych może być z powodzeniem finansowane z już funkcjonującej dotacji, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt. 11 ustawy.

Zatem proponowane zmiany nie oznaczają dodatkowych obciążeń budżetu państwa.

Proponowana nowelizacja nie tylko realizuje treść art. 24 Konwencji Narodów Zjednoczonych o Prawach Osób Niepełnosprawnych, ale również realizacją obowiązków nałożonych na Państwo przez Konstytucję i umowy międzynarodowe:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (art. 32 i 70),

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z dnia 10 grudnia 1948 r. (art. 26),
- Konwencja w sprawie zwalczania dyskryminacji w dziedzinie oświaty z 15 grudnia 1960 r. (Dz. U. 1964 nr 40 poz. 268) (art. 4),
- Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. 1977 nr 38 poz. 169) (art. 13),
- Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. 1993 nr 61 poz. 284) (art. 2 Protokołu nr 1).

Na wprowadzeniu w życie projektowanych zmian skorzystają zarówno uczelnie, jak również budżet państwa. Dla pierwszych bowiem osoby niepełnosprawne, zwłaszcza dobrze przygotowane do podjęcia studiów wyższych, powinny być traktowane jako potencjalne źródło dodatkowych wpływów (zwłaszcza w obliczu podejmowania nauki przez roczniki należące do tzw. niżu demograficznego). Państwo z kolei, oprócz wywiązania się z konstytucyjnej zasady równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji, może liczyć w perspektywie długoterminowej m.in. na zmniejszenie wydatków na pomoc społeczną i zasiłki dla bezrobotnych.

Zaproponowane zmiany nie wywołują skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z proponowaną treścią art. 164a ustawy, konieczne będzie dokonanie odpowiednich zmian w treści rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, wydanego na podstawie art. 162 ustawy, w zakresie, w jakim rozporządzenie to określa warunki i tryb odbywania zajęć dydaktycznych oraz warunki składania egzaminów i uzyskiwania zaliczeń.

Należy zakładać, że zgodnie z art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu Marszałek Sejmu przed skierowaniem do pierwszego czytania skieruje niniejszy projekt ustawy do konsultacji w trybie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

5. Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest objęty wiążącym prawem Unii Europejskiej.

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...